Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2025–2026

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2874

Vragen van het lid **Rooderkerk** (D66) aan de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *een gefilterd boekenpakket voor schoolbibliotheken* (ingezonden 17 juli 2026).

Antwoord van Staatssecretaris **Tielen** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 31 augustus 2026).

Vraag 1
Bent u bekend met het opiniestuk «Lezen is verplaatsingskunde, en dat verdwijnt nu langzaam van school» van Janneke Schotveld en met het bericht van NBD Biblion over een apart boekenpakket voor protestants-christelijke scholen?[1] [2]

Antwoord 1
Ja.

Vraag 2
Klopt het dat scholen vanaf komend schooljaar via een standing order een collectie kunnen afnemen waaruit boeken met onder meer magie, mythische wezens en de evolutietheorie zijn gefilterd?

Antwoord 2
Op 18 juni maakte NBD Biblion bekend christelijke scholen vanaf de zomer van 2026 een speciaal boekenpakket aan te bieden, zonder elementen als magie, horror of mythische wezens of thema's zoals de evolutietheorie. Naar aanleiding van maatschappelijke discussie heeft de organisatie op 26 juli jl. een bericht gepubliceerd met de mededeling dat het aanbieden van het boekenpakket voorlopig gepauzeerd is en dat NBD Biblion het gesprek over het pakket wil aangaan met haar partners.[3]

---

[1] de Volkskrant, 15 juli 2026, «Lezen is verplaatsingskunde, en dat verdwijnt nu langzaam van school», Opinie: Lezen is verplaatsingskunde – en dat verdwijnt nu langzaam van school | de Volkskrant

[2] NBD Biblion, 18 juni 2026, «Nieuw Standing Order voor christelijke basisscholen», Nieuw Standing Order voor christelijke basisscholen | NBD Biblion

[3] Standing order voor christelijke scholen voorlopig gepauzeerd | NBD Biblion

ah-tk-20252026-2874
ISSN 0921 - 7398
's-Gravenhage 2026

Vraag 3
Hoe beoordeelt u dat deze titels als «niet-passend» worden aangemerkt en aanvankelijk met een rood kruis werden gemarkeerd?

Antwoord 3
Uit de onderwijsvrijheid vloeit voort dat scholen inrichtingsvrijheid hebben. De school kiest voor de leermethode en leermiddelen. In zoverre hebben zij de ruimte om de eigen collectie van de schoolbibliotheken te bepalen. De vrijheid van richting kan met zich meebrengen dat bijzondere scholen daarbij keuzes baseren op de eigen religieuze of levensbeschouwelijke visie. Tegenover die vrijheid staat dat scholen de wettelijke plicht hebben om aan de landelijke kerndoelen te voldoen. Hieronder valt ook een breed en rijk aanbod van kinder- en jeugdliteratuur (kerndoel 1A) en de evolutietheorie (kerndoel 32B). Ook zijn scholen gehouden aan de wettelijke burgerschapsopdracht, die onder meer van scholen vraagt dat ze leerlingen kennis bijbrengen over verschillen in bijvoorbeeld godsdienst, levensovertuiging of seksuele gerichtheid. Scholen moeten deze thema's dus verplicht behandelen, ongeacht welke boeken er in de schoolbibliotheek staan.

Vraag 4
Welke rol speelt NBD Biblion binnen het programma de Bibliotheek op school en welke publieke middelen zijn hiermee gemoeid?

Antwoord 4
NBD Biblion heeft geen formele rol binnen het programma de Bibliotheek op school. NBD Biblion fungeert als dienstverlener, voor bibliotheken en scholen, die centraal boeken inkoopt, uitleenklaar maakt en van metadata voorziet. NBD Biblion ontvangt hiervoor geen directe overheidssubsidies. Voor het programma de Bibliotheek op school subsidieert het Ministerie van OCW de stichting Lezen. Scholen en bibliotheken betalen NBD Biblion uit hun eigen budgetten.

Vraag 5
Vindt u het wenselijk dat een organisatie met een publieke functie in het bibliotheekstelsel meewerkt aan het vooraf wegfilteren van boeken op ideologische gronden?

Antwoord 5
NBD Biblion heeft geen formele publieke functie. De stichting is opgericht door bibliotheken, boekverkopers en uitgevers om bibliotheken te ondersteunen.
De Koninklijke Bibliotheek (KB), de Samenwerkende provinciale ondersteuningsinstellingen Nederland (SPN) en de Vereniging Openbare Bibliotheken (VOB) hebben recent het *Gezamenlijke Collectieplan 2026–2030* gepubliceerd. Het vaststellen van dit plan is een wettelijke taak van de KB. In dit plan staat: «Als bibliotheken erkennen we het recht van ieder individu of groep om bibliotheekmateriaal voor persoonlijk gebruik te weigeren, maar kennen we geen enkel individu of groep het recht toe om de vrijheid van anderen om van datzelfde materiaal gebruik te maken te beperken.» Daarnaast zijn er handreikingen van onder meer Stichting Lezen voor de Bibliotheek op school en provinciale ondersteuningsinstelling Pro Biblio over de vorming van en het gesprek over collecties. Daarmee stimuleren de bibliotheken juist een rijk en divers leesaanbod.

Vraag 6
Hoe verhoudt dit pakket zich tot de doelen van het Masterplan basisvaardigheden, waarin een rijke, gevarieerde schoolbibliotheek centraal staat?

Antwoord 6
In het Masterplan basisvaardigheden staat het structureel verbeteren van de onderwijsprestaties van leerlingen op het gebied van taal, rekenen, burgerschap en digitale geletterdheid centraal. Om dit doel te bereiken ontvangen scholen extra financiële middelen, krijgen zij ondersteuning van onderwijscoördinatoren in begeleide leernetwerken en worden zij gestimuleerd om evidence informed te werken. Een schoolbibliotheek past binnen de aanpak van het Masterplan basisvaardigheden, maar behoort niet tot de centrale

doelstelling. De collectie van een schoolbibliotheek moet volgens het programma de Bibliotheek op school actueel en gevarieerd zijn; het aanbod komt in samenwerking tussen scholen en bibliotheken tot stand.

Vraag 7
Deelt u de opvatting dat lezen kinderen juist in aanraking moet brengen met perspectieven die zij van huis uit niet meekrijgen?

Antwoord 7
Ja, dit hangt samen met de kerndoelen en de burgerschapsopdracht. In kerndoel 1A van de kerndoelen Nederlands staat: «De school zorgt voor een rijke taal- en leesomgeving». Het gaat hierbij om het «aanbieden van een veelzijdig en actueel aanbod van jeugdliteratuur, binnen een vaste leesroutine». Kerndoel 32B van de kerndoelen voor het voortgezet onderwijs Mens en Natuur luidt: «de leerling toont inzicht in het voortbestaan van leven op aarde», het gaat hierbij om het «verklaren van het ontstaan van biodiversiteit door evolutie: mutaties, natuurlijke selectie en soortvorming». De wettelijke burgerschapsopdracht schrijft voor dat scholen zich herkenbaar richten op het bijbrengen van kennis over en respect voor verschillen in godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, afkomst, geslacht, handicap of seksuele gerichtheid en de waarde dat gelijke gevallen gelijk behandeld worden.[4]

Vraag 8
Hoe weegt u het belang van het kind op brede ontwikkeling en informatievrijheid, zoals vastgelegd in het Kinderrechtenverdrag, tegenover de wens van schoolbesturen om aanbod te filteren?

Antwoord 8
Het Kinderrechtenverdrag en de wens van schoolbesturen voor een aangepast boekenaanbod hoeven elkaar niet uit te sluiten, zolang de school zich aan het wettelijk curriculum houdt. De kerndoelen en examenprogramma's garanderen dat leerlingen een brede ontwikkeling krijgen. Daarbij betekent een gefilterd boekenaanbod in de schoolbibliotheek niet dat leerlingen verder geen toegang hebben tot informatie via bijvoorbeeld openbare bibliotheken, de boekhandel of internet.

Vraag 9
Hoe verhoudt het wegfilteren van de evolutietheorie uit het boekenaanbod zich tot de wettelijke kerndoelen voor het primair onderwijs, waarin natuur en techniek inclusief evolutie zijn opgenomen, en tot de burgerschapsopdracht die scholen verplicht leerlingen kennis te laten maken met verschillende achtergronden en opvattingen?

Antwoord 9
Alle scholen moeten de kerndoelen volgen en zich aan de wettelijke burgerschapsopdracht houden. Als scholen hun leerlingen niet via literatuur in aanraking brengen met de evolutietheorie of met verschillende opvattingen, bijvoorbeeld ten aanzien van seksuele gerichtheid, dan moeten deze onderwerpen op een andere manier aan de orde komen in het lesprogramma. Zie ook het antwoord op vraag 7.

Vraag 10
Welke gevolgen verwacht u voor de leesmotivatie en woordenschat van leerlingen op scholen die dit pakket afnemen?

Antwoord 10
Deze scholen dienen zich te houden aan de kerndoelen en burgerschapsopdracht en zullen op een andere manier in de les aandacht besteden aan wetenschappelijke theorieën en verschillende seksuele gerichtheden. Het is mijn verwachting dat de leerlingen zich vergelijkbaar zullen ontwikkelen als op openbare scholen.

---

[4] Artikel 8 lid 3 van de Wet op het primair onderwijs, artikel 2.2 van de Wet op het voortgezet onderwijs 2020 en artikel 11 lid 3 van de Wet op de expertisecentra

Vraag 11
Bent u bereid met NBD Biblion in gesprek te gaan over de wenselijkheid van dit pakket en de Kamer over de uitkomst te informeren?

Antwoord 11
Zoals gezegd is NBD Biblion geen publieke organisatie. Daarom is er voor mij geen aanleiding om het gesprek hierover met de stichting aan te gaan. NBD Biblion moet dit gesprek met haar partners voeren en heeft aangekondigd dit ook te zullen doen (zie het antwoord op vraag 2).

Vraag 12
Kunt u in kaart brengen hoeveel scholen zich hebben aangemeld en of vergelijkbare gefilterde pakketten voor andere denominaties in voorbereiding zijn?

Antwoord 12
Nee, dat breng ik niet in kaart. NBD Biblion heeft geen formele publieke functie. Bij een eventuele aanschaf van een speciaal boekenpakket voor christelijke scholen gaat het om een privaatrechtelijke overeenkomst tussen NBD Biblion en scholen of bibliotheken.

Vraag 13
Welke instrumenten heeft u om te waarborgen dat elke leerling, ongeacht de school, toegang houdt tot een breed en pluriform boekenaanbod?

Antwoord 13
Zie het antwoord op vraag 3 en 5.